

Anonyma tentamina

Fördjupning av anonym tentamensprocess

Luleå Studentkår
Teknologkåren

Luleå tekniska universitet

Luleå

2016-03-11

Sammanfattning

I det här dokumentet fördjupar sig kårerna i begreppet anonyma tentamina samt gör en benchmark där man undersöker hur många andra lärosäten som har infört anonyma tentamina. I analysen framgår det att 10 av 16 universitet i Sverige redan har infört anonym tentamensprocess. Sedan tittar man lite närmare på rättssäkerheten som en anonym tentamensprocess erbjuder. Detta i kombination med införandet av Ladok3 kommer göra hanteringen av anonym tentamensprocess enklare för Luleå tekniska universitet.

Innehållsförteckning

Inledning	5
Benchmarking	5
Rättssäkerhet	6
Potentiell utveckling vid LTU	7
Avslutning	7
Referenser	8

Inledning

Syftet med att använda sig av anonyma tentamina är att alla tentor ska behandlas lika, oavsett studentens relation till läraren. Genom att läraren inte har tillgång till studentens namn vid rättning av tentamen förhindras då både medveten och omedveten särbehandling vilket leder till att alla studenter får en likvärdig bedömning.

Resultaten från samtliga undersökningar utförda av kårerna vid Luleå tekniska universitet tyder på en sak. Majoriteten av studenterna vid Luleå tekniska universitet föredrar anonyma tentamen framför det befintliga tentamenssystemet i och med att rättsäkerheten av tentamensprocessen ökar med anonyma tentamina.

Benchmarking

Redan vid 2008 var anonyma tentamen standard examinationsform på Sveriges tre största högskolor, Karolinska institutet, Örebro universitet och Mittuniversitet. Till skillnad från flera andra studieorter anonymiseras även inlämningsuppgifter vid Örebro universitet.

Totalt 10 av 16 universitet i Sverige använder sig av anonyma tentamina helt eller delvis. De tio universiteten är:

1. Chalmers tekniska högskola
2. Göteborg Universitet
3. Karlstad Universitet
4. Karolinska institutet
5. Linköping Universitet
6. Mittuniversitet
7. Stockholms Universitet
8. Umeå Universitet
9. Uppsala Universitet
10. Örebro Universitet

Bland högskolor i Sverige använder sig minst 5 av 31 sig av anonyma tentamen, dessa är:

1. Högskolan i Borås
2. Högskolan i Skövde
3. Lund Tekniska Högskola
4. Malmö Högskola
5. Södertörns högskola

De första lärosätena införde anonyma tentamina redan på 90-talet och vissa så sent som 2015. Tentamensprocessen vid salstentor går till på ungefär samma sätt vid alla lärosäten. Studenten får en slumpmässig kod vid tentamens tillfället och använder den koden vid ifyllnad av tentamen. Läraren rättar tentamen och har aldrig tillgång till studentens namn utan bara den slumpmässigt genererade koden. Sedan skickas tentamen vidare där den slumpmässiga koden kopplas ihop med studenten och resultatet rapporteras in i lärosätets databas för betyg.

Rättssäkerhet

Det kan finnas ett värde såväl för studenter som för lärare att rättningen av skriftliga prov sker utan att den rättande läraren vet vem provdeltagaren är.

- Rättssäker examination, 2:a omarbetade upplagan, sid. 37

I den första upplagan av rapporten Rättssäker Examination konstaterade Högskoleverket att det fanns fungerande rutiner för anonyma prov vid vissa institutioner och att erfarenheterna var goda. Bland de tillfrågade institutionerna har ungefär 30 procent svarat att de tillämpar anonyma tentamen just då.¹ Från rapporten Rättssäker Examination, andra upplagan framkommer även att flera stora universitet har tillämpat anonyma tentamen som har varit framgångsrika.

Rektor vid Örebro universitet 2008, Janerik Gidlund, sa till Svenska Dagbladet i en intervju:

“Vi har infört detta så långt det är möjligt. Vi vill undvika risken att den som rättar tentorna färgas av eventuella fördomar om etnisk bakgrund, kön eller sexuell läggning.”²

Det är tydligt att en anonym tentamensprocess utesluter diskriminering av alla sorter som skulle kunna förekomma ifall studenternas namn framkommer på tentamen.

Vid diskussioner med lärare och studenter angående nuvarande tentamensprocess framkom en problematik. Grupper med färre studenter gör det lättare för rättande lärare och examinator att veta vilken student som rättas. Grupper med många studenter gör det svårare. Detta gör att studenter i tidigt skede av sin utbildning till stor grad är anonyma i mängden. Men att i senare skede där mängden elever per kurs är färre och lärare är återkommande kan en icke-anonyma tentamesprocess vara katastrofal för den enskilde individen. Däremot om en student har möjlighet till anonymitet från första dagen på universitetet blir det svårare för lärare att identifiera studenter oavsett storlek på studentgrupp.

Som det står i rapporten, *Rättssäker Examination 2:a upplagan*, kan det finnas ett värde för både studenter och lärare om rättningen av skriftliga examinationer sker där studenterna förblir anonyma. Den största fördelen med anonyma tentamen är just det som LTU strävar efter, enskilda studentens utveckling ska baseras på dess inlärningsförmågor och kompetens inom studieområdet, inte på den sociala kompetensen.

”En lärare ska rätta upp en student om denne gjort bra ifrån sig på lektionerna”, det här är ett argument som studenter ofta möter när man diskuterar anonyma tentamina. Detta är ett argument som bara belyser problematiken. En av anledningarna är att examinationerna tappar sin mening med ett sådant argument. Ska en student som inte kunnat svara på frågor på lektionerna men kunnat göra det på en tentamen få sämre resultat än den student som kunnat svara på lektionerna men inte på tentamen? Precis lika mycket som negativ särbehandling mot utvalda studenter är fel är även positiv särbehandling fel. Alla studenter ska ha samma förutsättningar och att examinationerna ska vara plattformen för detta.

1. sid. 37, Rättssäker examination, 2:a omarbetade upplagan, Rapport 2008:36 R

2. <http://www.svd.se/anonyma-tentor-allt-vanligare>

Potentiell utveckling vid LTU

En del av anonym tentamensprocess är registrering och resultatrapportering av examinationer. Systemet Luleå tekniska universitet använder sig av i dagsläget för dokumentation av registrering och rapportering av examinations resultat är **Ladok**. Däremot kommer en nyare och bättre version, **Ladok3**, införas på LTU vid år 2017. Ladok3 har en inbyggd funktion för hantering av anonyma tentor. Vilket kommer göra det ännu lättare för LTU att införa anonyma tentamina, en tentamensprocess som majoritet av studenterna vid LTU föredrar.

All examination eller annan bedömning kan givetvis inte ske anonymt. Muntlig tentamina och redovisning av projekt skall även fortsättningsvis ske öppet. Däremot är salstentor det första som bör anonymiseras. Det bör dock noteras att endast under rättning av tentamen som anonymiteten kan upprätthållas. Vid till exempel lärares närvaro på salstentamen för att svara på frågor kan anonymiteten inte upprätthållas.

Avslutning

Med en utförlig förstudie kan LTU införa anonyma tentamina relativt enkelt. Nuvarande tentamensprocess som finns på LTU är högklassigt. Däremot finns det alltid utvecklingspotential. En anonym tentamensprocess kommer att vara ett steg i rätt riktning med hänsyn till studenternas rättigheter, rättssäker examination och utveckling av utbildningarna vid LTU.

Majoriteten av studenterna vid Luleå tekniska universitet vill ha möjligheten att bli examinerade anonymt, Luleå tekniska universitet bör då ta hänsyn till sina studenter och utreda vilka möjligheter som finns för att införa en anonym tentamensprocess.

Referenser

Chalmers tekniska högskolan. (u.å.). *Anonyma tentor*. Hämtad 15 februari, 2016, från Chalmers tekniska högskolan, <https://student.portal.chalmers.se/sv/chalmersstudier/tentamen/Sidor/Anonyma-tentor.aspx> [**Text från myndighets webbsida**]

Chalmers tekniska högskolan. (u.å.). *Anonyma tentor från och med oktober*. Hämtad 15 februari, 2016, från Chalmers tekniska högskolan, <http://www.chalmers.se/sv/nyheter/Sidor/anonyma-tentor-fran-och-med-oktober-anonymous-centrally-administrated-written-e.aspx> [**Text från myndighets webbsida**]

Högskoleverket. (2008). *Rättssäker examination: Andra omarbetade upplagan* (Högskoleverket, 008:36 R). Stockholm: Högskoleverket. [**Tryckt rapport**]

Karlstads universitet. (2015). *Anonyma tentor*. Hämtad 15 februari, 2016, från Karlstads universitet, <https://www.kau.se/ar-student/mina-studier/tentamen/anonyma-tentor> [**Text från myndighets webbsida**]

Ladokkonsortiet. (u.å.). *Ladok3 resultathantering*. Hämtad 15 februari, 2016, från Ladokkonsortiet, <http://www.ladok.se/ladok/nya-ladok/leveranser/ladok3-resultathantering/> [**Text från myndighets webbsida**]

Lindholm, R. (2015). *Anonym rättning av salstentor för alla från 1 september*. Hämtad 15 februari, 2016, från Högskolan i Borås, <http://www.hb.se/Om-hogskolan/Aktuellt/Nyhetsarkiv/2015/augusti/Anonym-rattning-av-salstentor-for-alla-fran-1-september1/> [**Text från myndighets webbsida**]

Lunds tekniska högskola. (2015). *Anonyma tentor och tentamensanmälan*. Hämtad 15 februari, 2016, från Lunds tekniska högskola, <http://www.student.lth.se/studieinformation/anonyma-tentor/> [**Text från myndighets webbsida**]

Malmström, B. (2008, 12 mars). *Anonyma tentor allt vanligare*. *Svenska dagbladet*. Hämtat från www.svd.se [**Dagstidningsartikel hämtad från nätet**]

Mittuniversitet. (2015). *Regler för tentamen vid Mittuniversitet* (Mittuniversitet, DNR MIUN 2015/1232). Sundsvall: Mittuniversitet. Från <http://www.miun.se/siteassets/forvaltning/styrdokument/2.-verksamhetsstod/studieadministration/tentamen/regler-for-tentamen-miun-2015-1232pdf> [**Rapport hämtad från nätet**]

Pravitz, G. (2014). *Anonyma examinationsformer*. Hämtad 15 februari, 2016, från Linköpings universitet, <http://www.liu.se/liu-nytt/arkiv/nyhetsarkiv/1.539261?l=sv> [**Text från myndighets webbsida**]

Stockholms universitet. (u.å.). *Tentamen*. Hämtad 15 februari, 2016, från Stockholms universitet, <http://www.su.se/utbildning/2.3983> [**Text från myndighets webbsida**]

SUNET Inkubator. (2014). *Resultathantering i Ladok3*. Hämtad 15 februari, 2016, från SUNET Inkubator, http://www.swami.se/download/18.600f7592148a0e53e6410e/Ola+NUAK_Resultathantering_004.pdf [**Text från myndighets webbsida**]

Södertörns högskola. (u.å.). *Tentamen*. Hämtad 15 februari, 2016, från Södertörns högskola, <http://www.sh.se/tentamen> [**Text från myndighets webbsida**]

Uppsala universitet. (2015). *Anonymiserade tentamina*. Uppsala: Uppsala universitet. Från http://www.uadm.uu.se/ull/sp_lathundar/anonymiserade_tentamina.pdf [**Rapport hämtad från nätet**]

Örebro universitet. (2016). *Tentamen*. Hämtad 15 februari, 2016, från Örebro universitet, <https://www.oru.se/student/tentamen/> [**Text från myndighets webbsida**]

